

Reglement for gjelds- og finansforvaltning

10.01.2017

Rådmannen

Innholdsliste:

1. Reglementet sitt verkeområde	3
<i>Meininga med reglementet.....</i>	<i>3</i>
<i>Kven reglemente gjeld for .....</i>	<i>3</i>
2. Målsettingar	4
3. Rammer for reglementet.....	4
4. Forvaltning og forvaltningstypar	5
5. Fullmakter og avgrensingar	6
6. Forvaltning driftslikviditet og overskotslikviditet.....	7
<i>Driftslikviditet.....</i>	<i>7</i>
<i>Overskotslikviditet.....</i>	<i>7</i>
<i>Rapportering .....</i>	<i>8</i>
7. Forvaltning av gjeldsportefølje og andre finansieringsavtalar	9
<i>Vedtak om opptak av lån .....</i>	<i>9</i>
<i>Val av låneinstrument .....</i>	<i>9</i>
<i>Tidspunkt for låneopptak.....</i>	<i>9</i>
<i>Konkurrerende tilbud .....</i>	<i>10</i>
<i>Val av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrument.....</i>	<i>10</i>
<i>Rentesikringsinstrument som kan nyttast.....</i>	<i>10</i>
<i>Rapportering .....</i>	<i>11</i>
8. Vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko	12
<i>Risikovurderingar .....</i>	<i>12</i>
<i>Kvalitetssikring .....</i>	<i>12</i>

1. Reglementet sitt verkeområde

Meininga med reglementet

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for den samla finansforvaltninga. Reglementet gir eit samla oversyn over dei rammer og avgrensingar som gjeld, og dei fullmakter/instruksar og rutinar som vert heimla i dette reglementet. Vidare definerer reglementet avkastnings- og risiko-nivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midlar, plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva og opptak av lån/forvaltning av gjeld.

Kven reglemente gjeld for

Reglementet gjeld for Bømlo kommune med verksemder organisert som kommunale føretak etter kommunelova kapittel 11 og interkommunalt samarbeid etter kommunelova sin § 27. I tillegg skal reglementet gjelde for 100% eigde aksjeselskap. I den grad desse verksemdene har ei eiga finansforvaltning skal denne utøvast i samsvar med dette reglementet, eller i tilfelle med interkommunalt samarbeid, etter eit avtalt finansreglement som er godkjent av kommunestyret.

Dette reglementet er vedteke av kommunestyret den 13.02.2017 og erstattar tidlegare vedteke reglement.

2. Målsettingar

Målsettinga med forvaltninga er:

- a) Bidra til best mogleg tenestetilbod for innbyggjarane i Bømlo på kort og lang sikt
- b) Finansiere vedtekne investeringar til best mogleg risikovurderte vilkår
- c) Forvalte ledige likvide middel slik at dei gir best mogleg avkastning
- d) Hindre vesentlege endringar i kommunen sitt tenestetilbod som følgje av endringar i finansmarknaden
- e) Avkastningsmål:
  - Kortsiktig likviditet til driftsføremål plassert utanfor bankavtale, minimum 0,2% over rente i bankavtale
  - Langsiktige finansielle aktiva, minimum 0,6% over rente i bankavtale
- f) Lånevilkår
  - Lågast mogleg flytande rente målt mot 3 månaders NIBOR inkl kredittmargin
  - Lågast mogleg fast rente målt mot målt mot marknadsrente inkl kredittmargin med tilsvarande bindingstid.

3. Rammer for reglementet

Reglementet inneheld reglar som hindrar kommunen frå å ta vesentleg finansiell risiko i sin gjelds – og finansforvaltning:

- a) Forvaltninga skal ta omsyn til balanse mellom avkastning, risiko og likviditet
- b) Forvaltninga skal leggest opp slik at refinansieringsrisikoen vert redusert ved å spreie tidspunkta for renteregulering/forfall
- c) Det skal vere samsvar mellom kompleksitet i produkta og kommunen sin eigen kompetanse på finansforvaltning.

4. Forvaltning og forvaltningstypar

Reglementet omfattar forvaltninga av alle finansielle aktiva (plasseringar) og passiva (renteberande gjeld). Gjennom dette finansreglementet er det vedtatt målsettingar, strategiar og rammer for:

- Forvaltning av grunnlikviditet og overskotslikviditet.
- Forvaltning av gjeld og andre finansieringsavtalar
- Plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva. (P.t. ikkje aktuelt.)

Finansforvaltninga har som føremål å sikre ei rimeleg avkastning på kommunen sine plasseringar, samt stabile og lave netto finansieringskostnader på låneporteføljen innanfor definerte risikorammer. Det primære målet skal vera å sikre at kommunen til ei kvar tid er likvid, betalingsdyktig og lite eksponert for risiko. Kommunen skal ha ein lav risikoprofil med fokus på å redusere i kva grad svingingar i finansmarknadane vil påverka kommunen si finansielle stilling.

Dette vert forsøkt oppnådd gjennom følgjande delmål:

- Kommunen skal til ei kvar tid ha tilstrekkeleg likviditet (inkludert trekkrett) til å dekkje daglege betalingspliktar.
- Plassert overskotslikviditet skal over tid gi ei god og konkurransedyktig avkastning innanfor definerte krav til likviditet og risiko, når ein tek omsyn til tidsperspektivet på plasseringane.
- Lånte midlar skal over tid gi lågast mogleg totalkostnad innanfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, når ein tek omsyn til trongen for føreseielege og stabile lånekostnader.
- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva skal gi ei god langsiktig avkastning til ein akseptabel risiko. (p.t. ikkje aktuelt.)

5. Fullmakter og avgrensingar

- Kommunestyret skal sjølve gjennom fastsetting av dette finansreglement, ta stilling til kva som er tilfredsstillande avkastning og vesentleg finansielle risiko, jf. Kommuneleva § 52. Reglementet skal byggja på kommunen sin eigen kunnskap om finansielle markadar og instrument.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finansforvaltninga, under dette kva som vert rekna som langsiktige finansielle aktiva. Rådmannen pliktar å leggja fram saker for kommunestyret som kan vurderast som prinsipielle. Kommunen har for tida ikkje langsiktige finansielle aktiva.
- Rådmannen får fullmakt til å inngå avtalar i samsvar med dette reglementet.
- Rådmannen får fullmakt til å plassere kommunen sine midlar i samsvar med reglane i dette reglementet.
- Rådmannen får fullmakt til å forvalte kommunen si gjeldsportefølje i samsvar med retningslinene i dette reglementet.
- Det ligg til rådmannen å utarbeide naudsynte fullmakter/instruksar/rutinar for dei einskilde forvaltningsformene.
- Finansielle instrument og/eller produkt som ikkje er eksplisitt tillete nytta gjennom dette reglementet, kan ikkje nyttast i finansforvaltninga.
- Dersom det vert aktuelt å plassere midlar i verdipapir, skal dette skje i samsvar med etiske kriterier som er i samsvar med Global Compact FN s PRI (Principles for responsible investments). Dette tilsvarar dei etiske investeringsreglane som KLP nyttar.

Konkrete rammer for forvaltning av kommunen sine midlar til driftsformål (inkl. ledig likviditet) og gjeldsporteføljen vert omtala kvar for seg. Kommunen har for tida ikkje langsiktige finansielle aktiva. Dette vert difor ikkje omtala i reglementet.

6. Forvaltning driftslikviditet og overskotslikviditet

Driftslikviditet

Driftslikviditeten (inkludert eventuell trekkrett) skal sikra at kommunen til ei kvar tid har tilstrekkeleg likviditet og den trongen for likviditet som oppstår som følgje av forskjell i tid mellom inn- og utbetalingar.

Kommunen skal minimum ha driftslikviditet som er like stor som forventa likvidetsbehov for dei neste 3 månadane.

Bømlo kommune skal ha rammeavtale for å ivareta trongen for banktenester. Ved val av hovudbank vert det stilt krav om at banken skal ha tilstrekkeleg økonomisk evne og tryggleik. Det kan gjerast avtale om trekkrett som skal vera stor nok til å sikre at kommunen sin driftslikviditet er i samsvar med reglementet.

Driftslikviditet skal alltid plasserast i kommunen sin hovudbank.

Overskotslikviditet

Ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål/investeringar utover kva kommunen treng for å dekke betalingspliktar dei næraste 3 månadane, kan plasserast etter følgjande retningslinjer:

Innskot i bank

For bankinnskot gjeld følgjande avgrensingar:

- a) Tidsbinding kan ikkje avtalast for ei periode på meir enn 3 månader
- b) Eit enkelt innskot med tidsbinding kan ikkje utgjere meir enn NOK 20 mill.

Andelar i pengemarknadsfond

For plassering i pengemarknadsfond gjeld følgjande:

- a) Midlar kan berre plasserast i fond godkjent som UCITS fond forvalta av selskap med brei verdipapirforvaltning.
- b) Det skal berre plasserast i fond med "rentefølsomhet" kortare enn 12 månader.
- c) Ikkje nokon av fondet sine enkeltpapir skal ha lågare kredittrating enn BBB-("investment grade"), eller dei skal vere vurdert av forvaltar til å ha minimum tilsvarande kredittkvalitet.
- d) Porteføljen i aktuelle pengemarknadsfond kan bestå av papir med inntil 20 % BISvekt, under dette:
  - Renteberande papir utferda eller garantert av den norske stat.

- Renteberande NOK denominerte papir utferda eller garantert av OECD/EØS sone A statar¹.
  - Obligasjonar med førerrett (særskilt sikra obligasjonar)²
  - Renteberande papir utferda eller garantert av norske statsføretak.
  - Renteberande papir utferda eller garantert av norske kommunar eller fylkeskommunar.
  - Renteberande papir, i form av "senior" sertifikat – og obligasjonslån, utferda eller garantert av norske bankar eller kredittinstitusjonar.
- d) Det kan ikkje plasserast midlar i pengemarknadsfond som inneheld industriobligasjonar eller ansvarlege lån.
- e) Det skal ikkje vere avgrensingar på uttaksretten i fonda som vert nytta, og midlane skal alltid vere tilgjengeleg på få dagar.
- f) Samla gjennomsnittleg løpetid for kreditten (kredittdurasjonen) i eit enkelt pengemarknadsfond skal ikkje overstige 1,0 år.

¹ Stat i sone A: Statar innan OECD området, samt Det europeiske økonomiske fellesskap. Statar som reforhandlar si utanlandsgjeld, skal utelukkast i eit tidsrom på 5 år.

² Obligasjonar utferda av kredittføretak med førerrett i en sikkerheitsmasse som inneheld offentlege lån, utlån med pant i bustad eller annan fast eigedom.

Generelle avgrensingar

- Det kan ikkje plasserast i aksjar eller eigenkapitalbevis (grunnfondsbevis).
- Det kan ikkje plasserast i ansvarlege lån
- Samla innskot i bank/kredittinstitusjon skal ikkje overstige 2 % av forvaltningskapitalen til institusjonen.
- Eigardel i eit pengemarknadsfond skal ikkje overstige 5 % av forvaltningskapital til fondet.

Rapportering

Rådmannen skal i samband med tertialrapportering per 30. april og 31. august, leggje fram rapportar for kommunestyret som syner status for forvaltninga av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsformål/investeringar. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang leggje fram ein rapport for kommunestyret som syner utviklinga gjennom året og status 31.12.

Rapporteringa skal syne følgjande:

- Fordeling på dei ulike plasseringsalternativa/ typar aktiva i kroner (marknadsverdiar) og i prosent av dei samla midlane.
- Eigne rentevilkår samanlikna med marknadsrentene.
- Kommenterar knytt til samansetning, rentevilkår/avkastning, vesentlege marknadsendingar og endring i risikoeksponering.
- Skildring og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet.

7. Forvaltning av gjeldsportefølje og andre finansieringsavtaler

Vedtak om opptak av lån

Vedtak om opptak av lån vert gjort av kommunestyret og vedtaket skal som minimum innehalde:

- Lånebeløp
- Løpetid

Rådmannen har fullmakt til å ta opp lån i samsvar med kommunestyret sitt lånevedtak, godkjenne lånevilkår og forvalte kommunen sine innlån etter dei retningslinene som går fram av dette reglementet og i samsvar med reglane i Kommuneleva sin § 50 om låneopptak.

Rådmannen har fullmakt til å refinansiere eksisterande gjeld, under dette inngå framtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler (SWAPAR) innanfor rammene i dette reglementet.

Rådmannen har fullmakt til å inngå avtale om ekstern bistand til nødvendig styrking av kommunen sin finanskompetanse samt avtaler om generell finansiell rådgjeving.

Val av låneinstrument

Det kan berre takast opp lån i norske kroner.

Lån kan takast opp som direkte lån i offentlege og private finansinstitusjonar, samt i livselskap. Det er også høve til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarknaden. Lån kan takast opp som opne seriar (rammelån) og utan avdrag (bulletlån).

Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing.

Tidspunkt for låneopptak

Låneopptaka skal vurderast opp mot likviditetsbehov, vedteke investeringsbudsjett, forventningar om renteutvikling og generelle marknadsforhold.

Konkurrerende tilbud

Det skal normalt hentast inn minst 2 konkurrerende tilbud frå aktuelle långjevarar. Det vert gjort unntak frå denne regelen i dei tilfella kor kommunen vel å legge ut sertifikat- eller obligasjonslån gjennom å gi ein tilretteleggjar eit eksklusivt mandat. Ved tildeling av slikt mandat skal dette gjerast etter konkurranse. Det vert og høve til unntak ved opptak av lån i statsbank. (t.eks startlån i Husbanken).

Val av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrument

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatningar om framtidig renteutvikling og innanfor eit akseptabelt risikonivå gitt eit overordna ønske om føreseielege og stabile lånekostnader.

Forvaltninga skal legge til grunn følgjande:

- Eitt enkelt lån skal ikkje utgjere meir enn 25 % av den samla brutto gjeldsporteføljen.
- Refinansieringsrisikoen skal reduserast ved at tidspunktet for forfall er spreidd. Lån med forfall inntil 1 år fram i tid skal maksimalt utgjere 20 % av den samla låneporteføljen.
- Lån kan takast opp som opne seriar og utan avdrag.
- Finansiering kan gjerast ved finansiell leasing.
- Lån kan takast opp i offentlege og private finansinstitusjonar, samt i sertifikat og obligasjonsmarknaden.
- Gjennomsnittleg attverande rentebinding (durasjon – vekta rentebindingstid) på samla renteberande gjeld skal til ei kvar tid vere mellom 0 og 5 år.
- Minimum 25% av gjeldsporteføljen skal ha flytande rente (rentebinding kortare enn eit år), og minimum 25% skal ha fast rente.
- Andelen av gjeldsporteføljen som har fast rente, bør fordelast med rentebinding mellom 1 til 10 år.

Rentesikringsinstrument som kan nyttast

For å oppnå ønska rentebinding, kan ein ta i bruk følgjande rentesikringsinstrument:

- Framtidige renteavtalar (FRA)
- Rentebytteavtalar (renteswappar)
- Renteopsjonar

Som motpart ved inngåing av slike kontraktar skal kommunen berre nytte større bankar med brei erfaring innan området.

Instrumenta skal berre brukast til sikringsbruk og eksponeringa kan ikkje overstige dei underliggjande plasseringane/låna.

Rapportering

I samband med tertialrapportering per 30. april og per 31. august skal det rapporterast på status for gjeldsforvaltninga. I tillegg skal den ordinære årsmeldinga innehalda ein eigen rapportering om utviklinga gjennom året og status pr 31.12

Rapporteringa skal syne følgjande:

- Samansetning av låneporteføljen fordelt på dei ulike typar passiva (i NOK og %)
- Opptak av nye lån (inkl. avtaler om finansiell leasing) og refinansiering av eldre lån
- Inngåing av rentebytteavtaler (SWAP) og framtidige renteavtaler (FRA)
- Løpetid for passiva og gjennomsnittleg rentebinding
- Benchmarking
- Kommenterar knytt til endring i risikoeksponering, attverande rentebinding og rentevilkår i forhold til kommunen si økonomiske stode og stoda i lånemarknaden, løpetid på gjelds-porteføljen samt føreståande finansierings-/refinansieringstrong dei næraste 12 månadane
- Skildring og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet.

8. Vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko

Risikovurderingar

Ved tidlegare omtala rapportering til kommunestyret skal det også gjerast følgjande risikovurderingar:

- Renterisikoen for plasseringar av ledig likviditet og andre midlar berekna for driftsføremål og gjeldsportefølja sett i samanheng
- Ei "netto" gjeldsbetraktning som syner renterisikoen som kommunen tek i kroner ved ein 1% generell endring i rentekurva.

Kvalitetssikring

Uavhengig kompetanse skal vurdere om dei rammene som er lagt i dette finansreglementet er i samsvar med reglane i kommunelova med gjeldande finansføresegn.

Uavhengig kompetanse skal vurdere dei administrative rutinane for vurdering og handtering av finansiell risiko, under dette refinansieringsrisiko ved opptak av lån, og rutinar for å avdekke avvik frå finansreglementet.

Rådmannen har ansvar for at slike vurderingar vert innhenta gjennom kommunen sitt revisjonsselskap.